

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

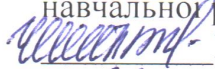
Кафедра

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інга Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЖИСУРА ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

026 Сценічне мистецтво

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Режисура театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Попов Леонід доцент, народний артист України, доцент кафедри мистецтв театру ляльок
Неупокоев Руслан професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри мистецтва театру ляльок
Сільченко Тетяна доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок
Урицький Михайло старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Сільченко Тетяна, доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок;
Тюпін Гліб Геннадійович, викладач кафедри мистецтва театру ляльок, член UNIMA-Україна, аспірант кафедри театрознавства Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

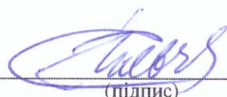
РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва

(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

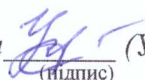
Завідувач кафедри

(підпис)

(Сільченко Т. І.)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старший викладач

(підпис)

(Урицький М. Я.)

25.08.2026 № 28

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання					
	денна				заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова					
Курс	4					
Семестр	VII	VIII				
Кількість кредитів - 14	7	7				
Загальний обсяг годин -420	210	210				
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні					
	30	28				
	Семінарські					
	Практичні					
	74	70				
	Індивідуальні					
	Лабораторні					
	Самостійна робота					
	106	112				
Вид підсумкового контролю	залік	іспит				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета програми «Режисура театру ляльок» - дати необхідні знання та навички, необхідні для творчої реалізації студента у професії режисера.

Завдання

На основі базової програми викладання у театральному університеті студент повинен володіти такими знаннями і практиками:

- Основні естетичні напрямки світового мистецтва театру ляльок;
- володіння теоретичними принципами та методами роботи режисера над п'єсою в процесі її аналізу, задуму, вирішення та сценічного втілення;
- знання та навички у керуванні лялькою будь-якої системи;
- робота із акторами методом дійового аналізу ролі та створення сценічного образу з його наскрізною дією та «зерном» ролі;
- вміння постановки акторських завдань, побудови сценічної дії, організації сценічного конфлікту та мізансценування;
- розуміння головних аспектів творчої та репертуарної політики театру;

- основи професійної діяльності актора, драматурга, сценографа, композитора, постановочної частини для успішного функціонування театру;
- професійні, педагогічні та психологічні методи роботи режисера з театральним колективом;
- основи професійної діяльності актора, драматурга, сценографа, композитора, постановочної частини для успішного функціонування театру;
- професійні, педагогічні та психологічні методи роботи режисера з театральним колективом.

Курс «Режисура театру ляльок» розраховано на 2 роки навчання (5-8 семестри).

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

ЗК10. Здатність до командної роботи, мотивації людей рухатися до спільної мети.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення перформативного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виразних засобів у створенні та виробництві перформативного твору.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК14. Здатність до аналізу мистецьких та літературних творів на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів, понять та специфіки мистецтва театру ляльок.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виразальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.

ПР22. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3 курс / VII семестр:														
Тема 8. Робота із режисерськими інструментами.	38	10		8			20							
Тема 9. Робота із співаками вистави.	56	6		20			30							
Тема 10. Робота із акторами.	96	10		40			46							
Тема 11. Підготовка презентації вистави.	20	4		6			10							
Разом	210	30		74	104		106							
3 курс / VIII семестр:														
Тема 12. Постановка дипломної вистави.	170	20		60			90							
Тема 13. Презентація дипломної вистави.	40	8		10			22							
Разом	210	28		70			112							
УСЬОГО	420	58		144			218							

4. Програма навчальної дисципліни

КУРС ЧЕТВЕРТИЙ. СЕМЕСТР VII.

Тема 8. Робота із режисерськими інструментами

Основні поняття/ключові слова: атмосфера, мізансцена, темп, ритму, темпоритм, метр, засоби виразності.

Рекомендована література (основна/додаткова):

Основна: 6, 21, 22, 23, 24, 35, 36.

Додаткова: 29, 31, 32, 34.

Лекція № 21.

Атмосфера вистави. Створення атмосфери через застосування напівспецифічних засобів виразності. Атмосфера як інструмент режисерського трактування події. Назва події та атмосфера. Застосування елементів інших жанрів для створення атмосфери у події.

Лекція № 22.

Мізансценування вистави. Мізансцена як інструмент виконання режисерського завдання. Статика і динаміка у мізансценуванні. Застосування специфіки мистецтва театру ляльок під час мізансценування.

Лекція № 23.

Темпоритм вистави. Поняття темпу та ритму. Визначення темпу та ритму за десятибальною шкалою, поняття метру. Темпоритм як інструмент утримання уваги глядача. Темпоритмічні особливості жанрів та систем ляльок. Взаємозв'язок акторської оцінки та темпоритму.

Тема 9. Робота із співаторами вистави

Основні поняття/ключові слова: образ вистави, задум, музичні теми, втілення.

Рекомендована література (основна/додаткова):

Основна: 10, 20, 21, 22, 23, 24, 31

Додаткова: 1, 8, 12, 16, 18, 19.

Лекція № 24.

Робота режисера з художником, вимоги та завдання, професійна етика. Робота над задумом, «зерно» вистави, сценографічне втілення режисерського прийому, образ вистави, спосіб існування персонажів у сценічному просторі. Вибір систем ляльок, «зерно» образу кожного персонажу. Робота над сценографічним вирішенням епізодів.

Лекція № 25.

Робота режисера з композитором, вимоги та завдання. Робота над музичним образом вистави, жанровими та стильовими прийомами, вибір музичних інструментів. Робота над основними та додатковими музичними темами, організація конфлікту у музиці. Створення партитури для роботи композитора. Робота над створенням вокальних номерів.

Тема 10. Робота із акторами

Основні поняття/ключові слова: трактування, «зерно» ролі, пристосування, репетиція, мізансценування, відпрацювання, прогін.

Рекомендована література (основна/додаткова):

Основна: 4, 13, 15, 26, 27, 28, 31, 32.

Додаткова: 2, 5, 18, 20.

Лекція № 26.

Трактування дійових осіб. Система образів та значення кожного персонажа у п'єсі. Метафоричність персонажа, «зерно» ролі. Надзавдання та наскрізна дія персонажа.

Лекція № 27.

Робота з виконавцями. Реалізація наскрізної дії у кожній події, постановка акторських завдань. Акторські пристосування. Жанрові та стильові особливості акторських пристосувань. Реалізація режисерських акцентів через акторську роботу. Етичні та психологічні аспекти роботи з виконавцями. Взаємодія із виробничими цехами.

Лекція № 28.

Репетиція як основна форма підготовки вистави. Поняття репетиції, цілі та завдання. Організація репетиційного процесу: застольний період, мізансценування, відпрацювання, прогони. Підготовка до репетиції, самостійна робота. Текст та підтекст, багатоплановість виконання акторського завдання.

Тема 11. Підготовка презентації вистави

Основні поняття/ключові слова: презентація, автономність, джерела, мистецький продукт, партитури.

Рекомендована література (основна/додаткова):

Основна: 21, 22, 23, 24, 36.

Додаткова: 12, 27, 28.

Лекція № 29.

Презентація постановочного плану та художнього рішення вистави. Автономність у роботі над виставою. Робота із джерелами, список літератури. Робота із співавторами. Науковий стиль та особливості оформлення постановочного плану.

Лекція № 30.

Реалізація режисерського задуму вистави. Постановочний план, як інструмент реалізації вистави. Аналіз дію. Інтуїція, як робочий інструмент. Вистава як мистецький продукт, її місце у мистецтві театру ляльок. Робочі документи та партитури.

Практична та індивідуальна робота:

- робота над постановочним планом дипломної вистави;
- робота над режисерським задумом, прийомом та створенням образу вистави;
- робота над «зерном» вистави, системою образів персонажів та їхнім трактуванням;
- робота із художником-постановником;
- робота з композитором;
- початок роботи над втіленням режисерського задуму дипломної вистави.
- постановка естрадного номеру з лялькою (монолог, сольний спів, танок та ін.).

Самостійна робота:

- робота із джерелами: вибір, аналіз, застосування;
- вибір та опрацювання професійної літератури, необхідної для постановки;
- створення постановочного плану дипломної вистави, ескізів та креслень декорації та ляльок, музичної частини;
- запуск постановочної частини дипломної вистави.
- постановка естрадного номеру з лялькою (монолог, сольний спів, танок та ін.).

Методи контролю: залік, іспит

Вимоги до іспиту:

Іспит передбачає демонстрацію рівня засвоєння теоретичного матеріалу та застосування отриманих знань у практичній роботі. Іспит складається із трьох

частин:

- відповідь за питаннями білетів;
- попередній захист постановочного плану дипломної вистави.
- демонстрація творчої роботи/вистави

Вимоги до студентів у процесі навчання:

- теоретичне і практичне опанування відповідними інструментами режисури;
- робота над постановочним планом дипломної вистави;
- робота з художником та композитором;
- робота із виробничими цехами.

КУРС ЧЕТВЕРТИЙ. СЕМЕСТР VIII.

Тема 12. Постановка дипломної вистави.

Основні поняття/ключові слова: інструменти, реалізація, система образів, репетиційний процес, глядацька увага, субординація, документація.

Рекомендована література (основна/додаткова):

Основна: 1, 9, 21, 22, 23, 24, 36.

Додаткова: 11,12, 27, 28, 29, 30.

Лекція 31.

Ідейно-тематичний аналіз дипломної вистави, його втілення у виставі. Втілення теми та основоположної запропонованої обставини у образі вистави. Ідея та система образів дипломної вистави.

Лекція 32.

Дієвий аналіз дипломної вистави. Реалізація наскрізних дій у акторських завданнях, конфлікт, та його метафора у кожній події. Організація дії. Перевірка роботи інструментів, спрямованих на утримання глядацької уваги. Робота із акторами, текст та підтекст, жанр та стиль.

Лекція 33.

Задум дипломної вистави. Образ вистави як образ життя персонажів. Реалізація задуму через акторські завдання та пристосування.

Лекція 34.

Втілення задуму дипломної вистави. Репетиційний процес, робота з виробничими цехами. Професійна етика, субординація, особливості виробничого процесу театру

ляльок. Робота із виробничою документацією.

Тема 13. Презентація дипломної вистави.

Основні поняття/ключові слова: презентація, джерела, мистецький продукт, партитури, інструменти, реалізація, глядацька увага, документація.

Рекомендована література (основна/додаткова):

Основна: 21, 22, 23, 24, 36.

Додаткова: 27, 29, 30.

Лекція 35.

Створення плану презентації, структура доповіді, організація простору, робота з часом, підготовка відео.

Лекція 36.

Проведення презентації, лаконічність, застосування мультимедійного обладнання. Утримання уваги слухачів, відповіді на питання.

Практична та індивідуальна робота:

- робота над реалізацією режисерського задуму дипломної вистави;
 - робота над режисерським завданням у кожній події дипломної вистави, створення художнього образу події;
- робота із акторами, визначення «зерна» ролі для кожного персонажа, постановка акторських завдань, створення пластичного малюнку ролі, робота над акторськими пристосуваннями та оцінками, робота з підтекстом та багатоплановістю ролі, жанрові та стильові особливості акторського виконання;
- постановка дипломної вистави у навчальному театрі.

Самостійна робота:

- створення та відповідне оформлення постановочного плану, його втілення у постановці дипломної вистави;
- виробничий та репетиційний процес роботи над дипломною виставою, створення робочої документації;
- підготовка презентації вистави та захисту дипломної роботи.

Методи контролю: іспит, атестація.

Вимоги до іспиту:

Іспит передбачає демонстрацію рівня засвоєння теоретичного матеріалу та застосування отриманих знань у практичній роботі. Іспит складається із двох частин:

- презентація та захист постановочного плану дипломної вистави;
- демонстрація дипломної вистави.

Вимоги до студентів у процесі навчання:

- теоретичне і практичне опанування інструментами режисури, переконливість у захисті дипломної роботи;
- застосування знань у роботі із акторами та виробничими цехами та організація репетиційного процесу;
- постановка дипломної вистави на високому професійному рівні.

5. Методи навчання

Програма складається із лекційних та практичних занять. Лекційний курс містить в собі теоретичну базу режисерської професії, що ґрунтується на досвіді провідних митців, як драматичного театру, так і майстрів і режисерів театру ляльок. Лекційний курс передбачає вивчення поточної літератури, що містить інформацію стосовно специфіки навчального розділу.

Практичні заняття, в свою чергу, розподіляються на технологічні (тренінги, вправи, набуття практичних навичок) і творчі (створення режисерських робіт різних форм).

До творчих експериментів можна віднести: самостійні роботи (індивідуальні або групові) у виготовленні будь-якої ляльки або творча ініціатива, аніматорська робота та її підготовка під час роботи навчального театру, акторські чи режисерські заявки на ту чи іншу роль, або постановка уривку або вистави, участь у концертах, капусниках, творчих заходах тощо.

Індивідуальна самостійна робота полягає у підготовці студентом задуму вистави чи іншого художнього твору з подальшим обговоренням.

Групова самостійна робота студентів може містити в собі будь-який

незапланований творчий експеримент: поєднання речей, що на перший погляд, не сумісні; трактування уривку або сцени з вистави по-іншому. Вітається вільний політ фантазії та уяви, будь-яке новаторство, оригінальність та креативність ідеї.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
4 курс, 7 семестр			
8	робота із джерелами: вибір, аналіз, застосування	звіт	10
9	вибір та опрацювання професійної літератури, необхідної для постановки;	звіт	10
10	запуск постановочної частини дипломної вистави.	звіт	10
11	постановка естрадного номеру з лялькою (монолог, сольний спів, танок та ін.).	Звіт, показ	10
4 курс, 8 семестр			
12	створення та відповідне оформлення постановочного плану, його втілення у постановці дипломної вистави	звіт	10
13	підготовка презентації вистави та захисту дипломної роботи. Передзахист дипломної роботи	Звіт, передзахист	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу, термінологічна точність та лаконічний виклад своїх думок. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація лідерських навичок у роботі із виконавцями.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, роботу із літературним матеріалом та джерелами виконано недостатньо якісно, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями.	4-7
Практичну і теоретичну роботу не виконано вчасно, через відсутність організації робочого процесу чи через відсутність самого процесу	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент вільно використовує специфічну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній роботі, якісно здійснив постановку практичної навчальної роботи, постановочний план та презентацію.	90-100
Студент здатний використовувати специфічну термінологію, володіє понятійним апаратом, застосовує здобуті теоретичні знання у практичній роботі, здійснив постановку практичної навчальної роботи, постановочний план презентацію із деякими зауваженнями.	80-89
Студент частково використовує специфічну термінологію, слабкий понятійний апарат, теоретичні знання у практичній роботі використовує слабо, здійснив постановку практичної навчальної роботи, постановочний план та презентацію на невисокому якісному рівні.	69-79
Студент не володіє специфічною термінологією, слабкий понятійний апарат, теоретичні знання у практичній роботі не використовує, Практичні навички на рівні розпізнавання. Практичну роботу не завершено.	60-68
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

4 курс / 7 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи				Сума балів
T 8	T 9	T 10	T 11	
15	15	15	15	100

4 курс / 8 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи		Сума балів
T 12	T 13	
30	30	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)

60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Методичне забезпечення

Офіційний вебсайт Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого <https://knukt.edu.ua/> містить інформацію про освітню програму, навчальну, наукову і творчу діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти тощо.

Для всіх освітніх компонентів ОП розроблено навчально методичне забезпечення:

- робочі програми навчальних дисциплін;
- методичні рекомендації до виконання курсових робіт/проектів;
- дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів;
- програми всіх видів практик;
- методичне забезпечення атестації.

10. Рекомендована література

1. Арістотель. Політика. Поетика. Київ: Folio, 2023. 512 с.
2. Барба Е. Паперове каное. Львів: Літопис, 2001. 288 с.
3. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ: Мистецтво, 1977. 366 с.
4. Брук П. Нитки часу: спогади. Київ. ArtHuss, 2026. 240 с.
5. Брук П. Жодних секретів. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 134 с.
6. Бучма О. Є. Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури: дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Теорія та історія культури. Київ: НАККиМ, 2015. 191 с.
7. Бучма О. Є. Сучасна планшетна лялька як трансформація старовинної ляльки бунраку: до проблеми професійно-творчого опанування. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 25. С. 215–222.
8. Вороний М. К. Театр і драма: збірник статей. Київ: Мистецтво, 1998. 408 с/
9. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999. 186 с.
10. Данченко С. Бесіди про театр. Київ: УКРГЛППРОЕКТ, 1999. 219 с.
11. Дідро Д. Парадокс про актора. Київ: Мистецтво, 1966. 154 с.
12. Єрмакова Н. П. Березільська культура: історія, досвід. Київ: Фенікс, 2012. 512 с.
13. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь, 2007. 324 с.

14. Крег Г. Про мистецтво театру. Київ: Мистецтво, 1974. 320 с.
15. Кропивницький М. Л. Автобіографія М. Л. Кропивницького. У зб. статей, спогадів і матеріалів. Київ: Мистецтво, 1955. 527 с.
16. Курбас Л. Березіль: із творчої спадщини / упоряд. М. Лабінський; передм. Ю. Бобошка. Київ: Дніпро, 1988. 518 с.
17. Лесь Курбас. Філософія театру. Київ: Основи, 2001. 248 с.
18. Неллі В. А. Робота режисера. Київ: ДВОМ МЛУ, 1962.
19. Неллі В. О. Про режисуру. Київ: Мистецтво, 1977. 358 с.
20. Неупокоев Р. В. Вплив мистецтва драматичного театру на специфічний дискурс мистецтва театру ляльок. // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2024. № 4. С. 446–450.
21. Неупокоев Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності
22. Паві П. Словник театру. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 504 с.
23. Саксаганський П. Думки про театр. Київ: Мистецтво, 1955. 234 с.
24. Танюк Л. С. Мар'ян Крушельницький: школа образного перетворення, заповідана Курбасом. Київ: Либідь, 2007. 358 с.
25. Терещенко М. С. Театральні горизонти. Київ: Мистецтво, 1981. 109 с.
26. Топорков В. Про техніку актора. Київ: Мистецтво, 1954. 122 с.
27. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 62 с.
28. Франко І. Русько-український театр. Історичні обриси. У: Франко І. Я. Зібрання творів: у 50 т. Київ: Наукова думка, 1981. Т. 29. С. 293–336.
29. Чайковський Д. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ: Дух і літера, 2013. 672 с.
30. Чайковський Д., Макарчук Г. Постановочний план вистави. Київ: КДІК, 1989.
31. Цветков В.І. Шлях до вистави. Київ: Ліра-К, 2025. 103 с.
32. Barrault J.-L. Réflexions sur le théâtre. Paris: J. Vautrain, 1949. 204 p.
33. Deleuze G. Logic of Sense. London: The Athlone Press, 1990. 405 p.

34. Tillis S. Toward an aesthetics of the puppet: puppetry as a theatrical art. New York: Greenwood Press, 1992. 181 p.